

РЕЦЕНЗІЯ**на наукове видання**

«Правова доктрина України : у 5 т. – Х. : Право, 2013. – Т. 1 : Загальнотеоретична та історична юриспруденція / за заг. ред. О. В. Петришина. – 976 с. ; Т. 2 : Публічно-правова доктрина України / за заг. ред. Ю. П. Битяка. – 864 с. ; Т. 3 : Доктрина приватного права України / за заг. ред. Н. С. Кузнецової. – 760 с. ; Т. 4 : Доктринальні проблеми екологічного, аграрного та господарського права / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – 848 с. ; Т. 5 : Кримінально-правові науки в Україні: стан, проблеми та шляхи розвитку / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова. – 1240 с.)»

Наукове видання «Правова доктрина України» являє собою комплексне фундаментальне дослідження актуальних проблем формування, становлення та розвитку права за роки незалежності Української держави. Зазначене видання є першим дослідженням, в якому визначено основні напрями та перспективи формування правової доктрини України. Рецензоване дослідження відповідає вимогам сьогодення та демонструє можливості реформування системи права, запровадження світових досягнень правничої думки.

За своєю структурою робота складається з п'яти томів, у яких логічно досліджено загальнотеоретичні підвалини юриспруденції, доктринальні підходи у приватному та публічному праві, перспективи розвитку окремих галузей права (цивільного, господарського, екологічного, аграрного, трудового, міжнародного, кримінального, кримінального процесуального та ін.), а також становлення і практичне призначення деяких юридичних наук: кримінології, кримінальної соціології, криміналістики, юридичної психології, судової експертизи тощо.

Фактично дана фундаментальна праця підводить певні підсумки розвитку права в умовах незалежності та визначає нові напрями з урахуванням світового та європейського досвіду. Ця робота є колективною науковою працею. Авторський колектив видання складають 174 провідних вітчизняних правників-науковців з різних регіонів України. Позитивним є те, що у підготовці даної праці взяли участь понад 90 членів Національної академії правових наук

України. Тому робота виконана на високому науковому рівні, об'єктивно відображає стан та перспективи розвитку права, механізмів правотворення та правозастосування.

Доктринальні положення, висвітлені у п'ятитомному виданні, мають стати підґрунтям для реформування вітчизняного законодавства, упровадження міжнародних та європейських стандартів щодо правозастосування. Це особливо є важливим у сучасний період розвитку українського суспільства та державності.

На нашу думку, особливу увагу слід звернути на положення, висвітлені у п'ятому томі видання: «Кримінально-правові науки в Україні: стан, проблеми та шляхи розвитку» (за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова. – 1240 с.). За своєю архітектонікою пропонований том складається з восьми розділів: 1) Доктрина кримінального права; 2) Кримінологія; 3) Кримінально-процесуальна наука; 4) Судове право; 5) Кримінально-виконавче право; 6) Сучасний стан та розвиток криміналістики; 7) Теоретико-методологічні засади судової експертизи; 8) Роль юридичної психології в системі кримінально-правових наук.

Важливим, з нашої точки зору, є те, що авторами використано науковий інструментарій та власні емпіричні дослідження (узагальнення слідчої та судової практики, анкетування практичних працівників правозастосовних органів та ін.). Досить позитивним є звернення до інформаційних ресурсів у практиці протидії злочинності, використання інформаційних технологій, сучасних програмних продуктів, інформаційно-пошукових систем, баз даних та знань, автоматизованих робочих місць (АРМ) слідчого, прокурора, судді, експерта (с. 920–928). Досить цікавими й перспективними є постановлення питань про прогностичну функцію криміналістики (с. 878–900), стратегії в розслідуванні злочинів (с. 1043–1052), слідчі технології в розслідуванні злочинів (с. 1052–1065).

Особливе місце в даному томі видання посідають проблеми судової експертизи, застосування спеціальних знань у судочинстві. У цьому відношенні значний теоретичний та прикладний інтерес має дослідження феномену спеціальних знань (с. 1065–1086), принципів судово-експертної діяльності (с. 1099–1106), понятійного апарату судової експертизи (с. 1107–1117). Для практики здійснен-

ня судово-експертної діяльності актуальними є проблеми визначення методів пізнання в судовій експертизі (с. 1118–1128), формування внутрішнього переконання та прийняття рішень судовим експертом (с. 1133–1141), побудови професіограми судового експерта (с. 1142–1152).

Пропоновані теоретичні положення успішно впроваджуються в діяльність правозастосовних органів та інших інституцій (зокрема, судово-експертних установ України), а також під час розроблення різних нормативно-правових актів. Висвітлені положення є корисними для практичних працівників правозастосування.

Таким чином, фундаментальна колективна праця «Правова доктрина України» у 5-ти томах є актуальною, має важливе теоретичне й практичне значення, відрізняється науковою новизною, виконана на найвищому рівні. Рецензована праця відображає значний внесок вітчизняних правників-науковців у розвиток національного законодавства, юридичної науки та практики.

А. І. Лозовий, директор Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса;

Е. Б. Сімакова-Єфремян, заступник директора з наукової роботи Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник